

Štev. 22. Leto 2.

Izhaja dvakrat na mesec.
Naročnina četrtletno 12 dinarjev.

Uredništvo in upravištvo:

Ljubljana, Karla Marksa trg 2 (prej Turjaški
trg), kamor naj se tudi pošiljajo rokopisi.

Svoje pravice bodo uveljavili železničarji le z združeno močjo. Zavedajte se tega, trpini in organizirajte se vsi v USŽJ

Radikalno-klerikalni režim je udaril.

(S. Stanko je bil 11. novembra 1927 iz službe odpuščen.)

Vse, kar ne ugaja temu radikalno-klerikalnemu režimu, vse to hoče zlomiti, pomesti, kakor se šam izraza, očistiti, da bo ostalo samo to, kar je njemu prav. In vse, kar je njemu prav — po njegovem naziranju namreč — je v blagor vsakemu SHS-državljanu, je za močno državo in za — zadovoljni (po domače spokorjeni) proletarijat.

In temu režimu ne ugaja tudi »Savez železničarjev Jugoslavije«. Namreč on ne ugaja kot strokovna, razredno borbena organizacija železniški upravi, to je direkaciji, generalni direkaciji, ministarstvu saobračaja in kajpada, njihovim funkcijonarjem, ker jih moti pri njihovih načrtih, izmogavati železničarsko rajo, ker jim stopa na prste, ker jim kaže zakon, ki ga teptajo, ker jim kaže, da so železničarji ljudje in da imajo ti ljudje svoje pravice, ki se jih ne sme teptati. »Savez železničarjev Jugoslavije« upravi in ministarstvu s svojimi intervencijami, zahtevami, shodi in z vsem članstvom dela zapreke, da ne morejo kar tako železničarje, ki že itak morajo preveč delati, še bolj siliti in jih izmogavati. To upravi ni prav. Poleg tega pa je raznim gospodom ta »Savez železničarjev Jugoslavije« trn v peti in računajo, če bi tega »Saveza železničarjev Jugoslavije« ne bilo, da bi železničarji bili bolj pokorni in vsaki odredbi in vsakemu odloku, pa če tudi ni pravičen in zakonit, pokorni in bi vse izvrševali, kar bi se jim ukazalo.

Zato je bilo treba zavihati rokave. Enemu radikalnemu in enem klerikalnemu (da ne omenjamo onih, ki so jim jih pomagali vihati). Zavihati in udariti po »Savezu železničarjev«. So sicer to že večkrat naredili, ali vsakokrat so si izpahnil roke. Vendar jih to ni izmodrilo in so rekli: Po tajniku treba udariti. Po tajniku Stanko Juriju in »Savezu železničarjev« bo s tem krepko udarjen. In tako so tajnika »Saveza«, sodruha Stankota — odpustili iz službe. Čisto na kratko, brez obtožnice, samo s citiranjem paragrafa prometnega zakona in vrgli so ga na cesto. Ker kapitalizmu ne gre za pravičnost, nego njemu je pravičnost pest.

Sodrug Stanko, tajnik »Saveza«, drugače uradnik na direkaciji in po letnih ocenah mnogih načelnikov dober in celo odlično ocenjen kot uradnik v službi, gospodom zastopnikom kapitalizma ni konveniral, ker je v svojem privatnem življenju (ki ga direkacija ni plačevala) bil tajnik »Saveza železničarjev« in je bil kot železničar član in funkcionar strokovne organizacije. To pa gospodom zastopnikom kapitalističnih mogotcev ni ugajalo. Njim je bojovna, razredna strokovna organizacija strašen trn v peti in delajo povsod in na vse nači-

ne, da ji škodujejo. Onemogočiti je ne morejo, ker je danes delavstvo ter železničarstvo pač že toliko zavedno, da hoče biti človek in ne suženj in se zato združuje v razredno bojovne organizacije, da se ščiti pred onim razredom, ki po svojih zastopnikih hočejo, radi večjega profita, da bi bil še vedno železničar in delavec naveden suženj.

»Savez železničarjev Jugoslavije«, čeravno šteje samo 5000 članov (a neka druga organizacija železničarjev 25.000 in še baje celo več) je tako močan, da se ga gospoda pri direkaciji, generalni direkaciji in ministarstvu saobračaja boje in jim je zato, ker odločno zahteva pravice za železničarje, ki jim pripadajo po zakonu, nevaren, ker jim brani izkoriščanje železničarske raje (ni pa protidržaven element, gospoda). In zato treba njegovega tajnika, ker je uslužben pri železnici, vreči na cesto. Stem zlomijo dušo organizacije in »Savez železničarjev« jim ne bo več zapreka.

To so naredili. Na nas je, da namena ne bodo dosegli. Radikalno-klerikalni režim je vršil to, kar so njegovi pristaši hoteli in mu predložili.

Uprava železnic je s tem pokazala, da hoče biti neomejen vladar nad železničarji in delavci državnih železnic. Radikalno-klerikalni režim je pa s tem povedal železničarjem in vsemu proletariatu, da je on kot razred gospode gospodar, in da ne dopusti, da bi se teptani razred, razred proletarcev v takozvani narodni državi čutil kot človek.

Vendar je vsa ta gonja zaman. Proletariat in njegov del, železničarji, prav dobro čutijo, da so ljudje in da hočejo biti ljudje, pa če je to radikalno-klerikalnemu režimu prav ali ne. V razredno bojovni strokovni organizaciji bodo to pokazali. »Savez železničarjev« je s preganjanjem njegovega tajnika s. Stankota postal le močnejši. Člani »Saveza železničarjev« si ne bomo dopustili, da bi se tajnik »Saveza« kar tako, ker ne ugaja gospodom pri železniški upravi, šikaniral in metal na cesto. Protestiramo energično zoper tako postopanje in zahtevamo, da direkacija to krivico popravi. Prvi odgovor na napad uprave naj bo: še bolj se bomo strnili v našo organizacijo »Savez železničarjev«.

Radikalno-klerikalni režim si naj le viha rokave. Mi, delavci in železničarji, mi mu jih bomo odvihali.

Vsem železničarjem pa povemo to: V borbi je rešitev. V organizaciji je moč. Žrtve borbe naj nas delajo samozavestne in odločne. Vsi v »Savezu železničarjev«. Protest proti odpustitvi sodruha Stankota naj pokaže da smo močje.

Ubijanje železničara u masama.

U nijednoj zemlji sveta valda ne dogadjaju se tolike železničke nesreće kao kod nas, a još manje gine od njih toliko broj železničara kao kod nas. Skoro svakodnevno dešava se po koja železnička nesreća, a skoro svakotjedno opet po koja veća i katastrofalna, kod koje nije upražšteno samo toliko i toliko milijuna železničkog materijalnog dobra, već po toliko i toliko živih železničarskih tjelesa. Tako je kod nesreće u Varešu ubijeno nekoliko službenika, kod ne-

sreće između Bradine i Brđjana opet nekoliko i kod nesreće u Subotici isto nekoliko teže ranjenih. Sve to u roku od par dana.

Te nesreće više nisu slučajnosti. One se više nemogu svoditi na slučajne udese prouzrokovane nekom neočekivanom i nevidljivom silom. Mnogobrojnost tih nesreća i ogromnost žrtava koje one iziskuju jasno nam govori, da su uzroci istih vidljivi i da se nalaze u općem saobraćajnom ustroju, koje bi samo trebalo iznaći,

ispitati i ukloniti. Ali tome poslu nitko ne prilazi. Železnički upravnici nemaju smisla i neće da prilaze tome ispitivanju, jer znadu, da bi rezultati bili odviše porazni po njih, a netko drugi opet, nema zato ni prilike ni mogućnosti. I tako se nesreće i štete gomilaju iz dana u dan i mesto da ih bude manje njih je sve više i mrtva tjelesa se gomilaju.

Uzroke većine tih nesreća, ako ih se temeljito počne istraživati, nebi bilo teško naći. Jedan od glavnih jeste zastarjelost i nesposobnost sviju železničkih postrojenja, za čije popravljavanje i obnavljanje ne poduzima se ništa. Drugi isto toliko važan uzrok je u preopterećenosti železničkog osoblja službom i dužnostima, kojima u svojoj fizičkoj i stručnoj neizradjenosti sve manje može udovoljavati. Kruna svih pak uzroka je, nesposobna i birokratizovana železnička uprava, koja većinu svojih dužnosti posmatra površno i više policijski, nego li stručno i železničarski. Ali kako rekospo, u podrobija ispitivanja ovih uzroka nitko ne ulazi, a još manje njihovom otklanjanju. Otuda i naša najpunija bojazanj, da će se nesreće i ubijanja železničara i dalje događati i da se izvan njih samih nitko neće naći, tko bi ih od strahoviti posljedica istih uzeo u zaštitu. Preko velikih gomila njihovih telesa prelazi se nekažnjeno i čutke, kao da su njihovi životi potpuno bezvredne stvari,

ce, koje se može menjati kao i sve druge predmete kao i pragove kada istrunu. Kad se život nas toliko potcjenjuje i svodi na sasna beznačajnu vrednost, to neka bude dužnost sviju nas, sviju koji smo u našim životima ugroženi, da čim prije istaknemo naš najodlučniji zahtjev: ispitajte uzroke nesreća i poradite na tome, da ih bude manje. To treba učiniti ne samo radi nas koji svakodnevno ginemo, već i u interesu opće narodnom, čija imovina hrpimice propada. Ako se to neće htjeti učiniti dobrovoljno, mi moramo sakupiti svu našu snagu i snagom organizacije taj zahtjev istaći toliko odlučno, da će ga se morati uvažiti.

Sve to treba da učinimo u toliko prije, jer, ako se produži ovakvo ubijanje, nas će za par godina biti ubijena puna polovica. Kuda će tada naše familije: žene i djeca? Tko će se za njih brinuti? Nitko! I na koncu: zašto da mi ginemo radi nesavjesnosti i nesposobnosti onih, kojima je sudbina saobračaja i nas povjerena. Prije svega treba da nam se da egzistencija dostojna čovjeka: Da nam se da prava kulturna čovjeka i da nam se ta prava poštuju. Dalje: da nam se da stručna sposobnost i tehnička sredstva, bez kojih isto valjane i sigurne železničke službe biti nemoguće. Jačajmo zato našu organizaciju i ističimo ove zahtjeve svestrano.

G. M.

Izjava.

Ker smo bili z ozirom na naš članek v štev. 14 našega lista od 15. julija 1927, v katerem se je žalilo in obrekovalo g. Ivana Bužan, nadzornika proge Čakovec—Dol. Lendava, od pisca članka neresnično informi-

rani, izjavljamo radevolje, da obzarlujemo, da se je delala g. Ivanu Bužan krivica in da nimamo torej nobenega povoda, očitati mu glede njegovega službovanja kot nadzornik proge kako nekorektnost.

Adolf Jelen.

Iz plenarne seje S. Ž. J.

Dne 6. novembra 1927 se je vršila 2. plenarna seja Saveza z dnevnim redom:

1. Tajniško poročilo.
2. Ureditev razmer z B.-H.-Savezom.
3. Komercializacija.
4. Ujedinjenje in formiranje transportnega Saveza.
5. Zagrebški sekretariat.
6. Razno.

Tajniško poročilo je bilo soglasno odobreno, z ozirom na razne napade na organizacijo, zlasti pa na poizkuse gotovih elementov širiti med člani nezaupanje v organizacijo je bil soglasno sprejet sledeči sklep:

Centralni odbor sprejme tajniško poročilo na znanje ter pooblašča izvršni odbor, da se posluži vseh statutarnih mer, da se prepreči in že v kalitratre vsak poizkus cepljenja enotnih razrednih sil, članstvo pa opozarja na red in disciplino, ki je v borbi za naše pravice neizodibno potrebna. S. Kovač je podal sledečo izjavo:

Izjava.

Družba gotovih destruktivnih elementov, kateri so doslej izrabili sleherni moment, da škodujejo enotni železničarski organizaciji in ki doslej niso pokazali niti enkrat volje po konstruktivnem delu in hotenju podpreti razredni pokret, ki se ima boriti s težko ofenzivo kapitala, je izrabila tudi moje udejstvanje v Delavski pekarni povodom zadnje pekavske stavke in ga hoče porabiti kot ugoden moment za oslabenje železničarske organizacije ter jo vsled tega slika v popolnoma lažni luči.

Z ozirom na interese organizacije in da omogočim najnatančnejšo preiskavo moje zadeve, odlagam do končne odločitve in razjasnitve mesto predsednika »Saveza železničarjev Jugoslavije« izjavo, da je bil sleherni moj korak, ki sem ga podvzel kot član »Delavske pekarnice«, zamišljen le v dobrobit pekovskih pomočnikov in kar trdno upam, da bo ugotovila bodočnost.

Ne mislim pa vsled zadnjih napadov od strani za pokret popolnoma neodgovornih elementov prenehati z mojim delovanjem, ampak bom tudi v bodoče svoje sile posvetil delu za razvoj »Saveza železničarjev Jugoslavije«.

Ljubljana VII., dne 5. nov. 1927.

J. Kovač s. r.

K tej izjavi je bil soglasno sprejet sledeči sklep:

Centralni odbor SŽJ je vzel izjavo s. Kovača na znanje s primombo, da bo podvzel vse korake, da se ne samo točno ugotovi dejanski stan, ampak cela zadeva ne oziraje se na levo ali desno, razčisti in sicer potom anketne komisije po 3 zastopnikih SŽJ, Zveze življskih delavcev in Stokovne komisije, ki naj zasliši vse prizadete, zbere materijal in predloži svoj predlog prihodnji plenarni seji v definitivno sklepanje.

Ker s. Stanko vsled prezaposlenosti ni mogel sprejeti mesto v tej komisiji, je bila izvoljena od strani Saveza sledeča komisija: ss. Ambrožič, Trškan in Slakoper.

Nadalje so se uredile razmere z B.-H.-Savezom v Sarajevu in sekretariatu v Zagrebu, razdelil agitacijski delokrog, kjer se je začasno do ustanovitve sekretariata v Beogradu podredila agitacijsko proga Sarajevo—Niš—Djevdjelija sekretariatu Sarajevu. Kot tajnika se nastavitva s. Zima, odpuščen strojevodja v Sarajevu in s. Makuc, upokojeni premikač v Zagrebu.

Glede komercializacije je plenarna seja soglasno odobrila vse doseđanje delo izvršnega odbora v tem vprašanju ter je bil soglasno sprejet sledeči sklep:

Centralni odbor odobrava stališče izvršnega odbora in vse njegovo došedanje delo v vprašanju komercializacije z ugotovitvijo, da se ni nik-

dar odrekol povdarjanju parole po socializaciji podjetij.

Ker pa je socializacija podjetij v danih razmerah danes dejansko še neizvedljiva, je izvršni odbor zavzel edino pravilne korake, da se ni zadovoljil le za agitacijsko parolo, ampak je zavzel stališče, ki je z ozirom na dejanski položaj za železničarje in njihov družine najboljše in edino izvedljivo.

Centralni odbor sprejema v celoti resolucijo o komercializaciji železnice z ugotovitvijo, da se o predaji železnice v privatne roke nikdar ni niti razpravljalo, ampak da je izvršni odbor proti tej nameri ministristva zavzel najostrejšo odklonilno stališče.

Centralni odbor pooblašča izvršni odbor, da ukrene vse potrebne korake, da se prepreči grozeča redukcija osebja in plač s 1. aprilom 1928 ter da potom svojih zastopnikov na konferenci o komercializaciji zastopa v resoluciji jasno izraženo stališče.

Enako je vladala popolna soglasnost vseh odbornikov v vprašanju ujedinitvenja železničarjev ter formiranja Saveza saobračajnih in transportnih delavcev. Soglasno se je ugotovilo, da je izvršni odbor povzle vse korake, da čimpreje izvede sklepe kongresa, da je vprašanje ujedinitvenja reševal javno pred vso

železničarsko javnostjo glasom sklopov prve centralne seje in konferenc v Zagrebu, med tem ko je nezavisna organizacija že po prvem pismu prenehala priobčevati tozadevne dopise. Odobrilo se je vse dosedanje delo s pripombo, da se vztraja na rešitvi zadnjega našega dopisa v tej zadevi.

Enako so bili soglasno odobreni vsi dosedanj ukrepi glede formiranja enotne transportne organizacije, v kateri bi bil včlanjeni poleg železničarjev tudi tramvajci, pristaniški delavci in mornarji. Tozadevno so bile v poštev prihajajoče organizacije pozvane, da podajo svoje mišljenje.

Glede splošne intervencije v Beogradu je bil sprejet sklep, da se izvrši povodom konferenc o komercializaciji ter da se v prvi vrsti izdejstuje volitve delavskih zaupnikov, ureditev starostnega zavarovanja delavcev in nastavljenec, izdajo delavskega pravilnika, službeno obleko za delavce in nastavljenec ter izvedbo 8 urnega delavnika.

Soglasnost pri vseh sklepih jasno manifestira disciplino v Savezu, katere do danes niso mogli načeti ne eni in ne drugi nasprotniki; dolžnost vseh sodrugov je, da vztrajajo kot disciplinirani borci za svoje pravice do zmag.

Centralna uprava SZJ.

Starostno zavarovanje delavcev.

SZJ je že pred 3 leti predložil predlog za ureditev starostnega zavarovanja delavcev in sicer v smislu naših starih zahtev, da se tudi v delavskem pravilniku delavstvu zasuigura:

po 3 letih službe mesečne plače, avtomatično napredovanje in po 25, odošno 30 letih polno penzijo od zadnje mesečne plače.

Beograd čaka z rešitvijo tega vprašanja. Danes je stanje nevzdržno ter imamo 4 vrste delavcev:

1. Miloščinarje — bivše južno železničarje, ki niso bili člani prov. fonda.

2. Bivše državno železničarje, ki niso bili člani prov. fonda.

3. Bivše državne železničarje in one, ki so sprejeti v prov. fond po 1. aprilu 1925.

4. Bivše južno železničarje, ki so že bili 1. aprila 1925 člani prov. fonda.

Kakšna je razlika?

1. Bivši južno železničarji nečlani prov. fonda dobe na podlagi Rimskega akorda po izstopu iz službe miloščinu okoli Din 200.—mesečno ter ako doprinesejo potrdilo od želez. zdravniška, da so nesposobni za službo, tudi legitimacijo za se in ženo.

2. Bivši državni železničarji nečlani prov. fonda so največji reveži in ne dobe sploh nič, tudi ne miloščine.

3. Bivši državni železničarji in oni delavci, ki so bili sprejeti v prov. fond po 1. maju, imajo to ugodnost, da po petih letih članstva v fondu lahko dokupijo provizorična leta službe izvzemši eno leto članstva. Po 1. maju 1925 se delavce sprejema v fond, čim so 21 let stari, vojaščine prosti in imajo eno leto službe.

4. Bivši južno železničarji, ki so bili s 1. majem 1925 že člani fonda, pa so bili sprejeti šele po treh letih službe in ostalih dveh let ne morejo dokupiti. Pač pa se jim zračuna, kolikor so bili med vojsko na železnici, zraven 2 in pol vojna leta, kar državni železničarji nimajo.

Krivično se nam zdi stališče ljubljanske direktcije, da je odbila našo zahtevo, da naj se tudi starejšim južno železničarjem da ta ugodnost kot vsem, ki so sprejeli po 1. maju 1925, to je, da si lahko dokupijo do 5 let, oziroma vsaj tisti dve leti, ker so morali čakati 3 leta, medtem, ko se sedaj čaka le eno leto. Direktor ljubljanski je to zahtevo odbil in sedaj je pritožba pri ministrstvu in jo bomo dali tudi starejšim delavcem

prizna ona ugodnost, kot jo imajo novinci, to je, da se jih sprejme v fond po enem letu službe.

Odmerna provizije:

Prispevki v fond se plačujejo od starih dnevnih plač, ki so jih imeli delavci pred prevedbo na urne plače. In sicer se plača 4 odstotke od 85 odstotkov starih dnevnih plač. To je vzrok, da so provizije tako majhne in dosežejo danes največ Din 3600 letno, to je Din 300.—mesečno. Najvišja možna izmera provizije po 35 letnem članstvu bi bila 4590.—Din letno ali 383.—Din mesečno in to za profesioniste, medtem, ko so za pomožnega delavca znatno nižje.

K temu pride še osebna draginjska doklada po Din 10.—dnevno in doklada za ženo in nedorastle otroke po Din 3.—dnevno.

Tako, da dobi danes eden starejši delavec, ki je okoli 25 let član prov. fonda:

Provizije okoli Din 300.—mesečno, draginjske doklade za se Din 300.—mesečno, draginjske doklade za ženo Din 90.—mesečno, skupno Din 690.—mesečno in ako ima kekega mladoletnega otroka, pa še zanj po Din 90.—mesečno.

To je vzrok, da danes vsak delavec gara na železnici do zadnjega diha in se boji dneva, ko bo vržen na cesto, ker ne bo mogel ne živeti ne umreti. Da se temu začasno do izdaje novega pravilnika v prov. fondu odpomore, je Savez vložil na vsa kompetentna mesta sledečo zahtevo:

Najkasneje s finančnim zakonom za leto 1928/29, ki stopi v veljavo s 1. aprilom 1928, naj se izda pooblastilo in na podlagi njega uredba, da naj se plačujejo prispevki v prov. fond od urnih plač, za kar naj se naredi tabela z avtomatskim napredovanjem po letih (ki bo veljala za plačevanje prispevkov) in naj se tudi provizija od teh plač odmeri.

Ker znaša končna penzija 85 odstotkov od zadnje plače, bi z draginjsko doklado po Din 10.—dnevno, delavec po dovršeni službeni dobi dobil polno plačo kot penzijo.

Vendar smatramo to le za začasno rešitev ter zahtevamo še naprej mesečne plače za vse dni v mesecu za delavce, ker le na ta način se jih bo zavarovalo za slučaj bolezni, da bi dobili enako vse prejemke kot nastavljenec ter tudi za starost, da bi dolili po odsluženi službeni dobi celo plačo kot penzijo.

Zašto nema para za železničare?

Mi smo več nekoliko puta dokumentarno dokazali, da je slabim finansijama države i nestajanju nužnih novčanih sredstava za održanje najvažnijih privrednih grana: železnice,

pošte i telegrafa, cesta, regulacija rijeka, odvodnjavanja močvara i navodnjavanje sušnih krajeva itd., glavni razlog u nesposobnoj i nesavjesnoj vrhovnoj državnoj upravi i onima,

koji su toj upravi u blizini. Dok oni sebi i za svoje najbliže grabe iz državnih kasa šakom i kapom i troše teške milijune u zrak, razumljivo je, da za one dole, koji stvarno rade i radom najviše pate, novaca ponestaje i mesto da im se egzistencija osigurava i učini koliko toliko snošljiva, njima se gura grubnost u postupku i svadja ih se u najpunije moralno i materijalno bespravlje.

Prigodom rasprave o štednji i predlogu, da se snize poslaničke dnevnice sa 300 na 200 dinara, narodni poslanik Vujić iznjee je i slijedeće:

»Predsjednik vlade ima 12.000 D mjesečne plače, 2850 D mjesečno dodatka, specijalni dodatak od 5000 D, za cigarete 6750 D, za automobil po komadu 8000 D.

Danas imamo vladu, koja je prepunjena, jer ima u njoj i ministara bez portfelja.

Jedan ministar prima 8000 Din mjesečno, ima dodatak mjesečno

8700 D, na dnevnicama poslaničkim dobiva 9000 D, na automobil 8000 D i na cigarete 4500 D mjesečno. Pored toga ima željezničku kartu I. razreda.

A specijalni željeznički vagoni ministarski koštaju oko 100.000 godišnje.

Ministri u mirovini primaju po tri plače.

Specijalne sincure u upravi monopolu, u Državnoj Hipotekarnoj Banci, u upravi ratne štete, klasne lutrije, nose po 200.000 do 300.000 D godišnje.

Zahtjevu, da treba ove velike ministarske plate i razne druge horendne dohotke drugim licima u velike sniziti, priključujemo se i mi. To u toliko više, jer ova plačka državne kase pogadja i nas naročito teško. Da bi pak u tom našem zahtjevu i stvarno mogli uspjati, nužno je, da svestrano i živo izgrađujemo našu organizaciju i njenom snagom ga podupremo.

„Idile“ u glavnoj radionici u Sarajevu.

U početku zavođenja t. zv. ubrzanog rada u želj. radionici u Sarajevu izgledalo je ne samo laćima, nego i mnogim višim organima u saobraćaju, da je tvorac toga ubrzanog rada našao idealan način za povećanje produkcije. Skoro svi, koji su želili unapređenje saobraćaja odobravali su taj sistem, jer su bili uvjereni, da će na taj način biti rešen problem rada u radionici. Kamo sreće, da se nisu prevarili u tome.

Mi smo o našem listu stalno govorili o nedostacima u tom načinu rada, kao i o štetnim posledicama toga sistema, i tek sada, nakon tri godine toga rada počeli su oni viši uvidati, da su se u nadama grdno prevarili. Došlo se da uverenja, da nije dovoljna samo povećana produkcija, nego da je isto tako potrebna i dobra kvaliteta toga rada. To se međutim ne da drukčije postići, nego samo: 1. da se radnicima povise nadnice barem do minimuma, nužnoga za održavanje zdravlja i života radnika, što ne bi bilo ni onda, kada bi se nadnice izjednačile sa onima u zagrebačkoj i mariborskoj radionici, i 2. da se nabavi dovoljno materijala i alata.

Koliko stradavaju radnici, kao i sama kvaliteta rada radi pomanjkana materijala, neka pokaže samo ovaj primer. Svornjaci za lokomotive najviše se upotrebljavaju u debeljini od 30—60 mm.

Međutim takvo ga željeza nema u radionici već sam bog zna od kada. Pa kako se onda radi, da se na produkciji mnogo ne zapaža taj manjak upitače tkogod začudeno. Sasvim jednostavno odgovaramo mi: Nužda je natjerala, da se postupi po onome gordijskom čvoru. Naime, u radionici ima veliki broj starih neupotrebljivih osovina. Šta čini, ako su te osovine debele 100—120 mm i što su one od čelika, jer se kovačima ništav više ne plati, nego što je procenjeno za željezo tačne dimenzije, premda oni izgube do 50 posto na vremenu radi tvrdoće materijala. Na prvi pogled izgleda, da nema druge štete, pa se tom pitanju ne posvećuje nikakova važnost.

Ali da se malo bolje osmotre katastrofalne posledice, koje bi mogle nastati u zimsko doba, kada ti čelični svornjaci stanu pucati, sigurno bi

se odustalo od tog poslovanja. Nije dovoljno samo pustiti u promet izvestan broj lokomotiva, kako zahteva uprava radionice po naređenju generalne direktcije, nego treba imati u vidu milionske štete, koje bi mogle nastati, a još više ljudske žrtve, koje bi mogle stradati ovakovim radom.

Pogledajmo sada na odeljenje, u kojem se najviše oseća nestašica materijala i alata. To je kovačnica. Higijenski uređaj je tako mizeran, da bi se prije moglo nazvati sušionom radnika i leglom tuberkuloze, negoli kovačijom. Tu ima 18 vatri, kod kojih rade 54 radnika. Prozora nema ni jednoga, da bi se mogao otvoriti, niti ventilator, koji bi onaj dim, prašinu i smrad napolje odvukao, nego to sve pada na pluća bijednih kovača. Već je prošlo mnogo godina, da lekar nije zavirio niti u čišća odeljenja, a kamoli u kovačiju. Ali ipak postoji u kovačiji kontrolor, koji istina nije živo biće, ali je verodostojniji od mnogih živih ljudi. To je novi veliki zračni čekić, koji je nedavno tu postavljen. Naskoro se je, radi čestoga kvarenja toga čekića, ustanovilo, da je zrak, što ga čekić u sebe uvlači, neposredno iz kovačije, nečist. I što se radi? U mesto da se naprave prozori i ventilatori, koji bi izvlačili smrad napolje, napravila se je za čekić posebna cijev, da može čekić dovadati izvana čist zrak za svoju upotrebu. A radnici što gutaju taj pokvareni zrak i umiru za najmanje 20 godina pre vremena, nikoga od uprave ne zabolji glava, jer su uvereni, da će uvek naći dovoljan broj bijednika u njihovu zamenu, koji su radi korice hleba primorani da rade u toj sušnici. Neophodna potreba bi bila, da se lekarska komisija uveri o tome te da naredi upravi, da se što pre naprave prozori i ventilatori, jer zahtevati, da se tu radi prelazi granice čovečnosti.

Da je u radionici ovakovo stanje, najviše su krivi sami radnici, što se još uvek daju zavaravati od pojedinih štrebera, koji, penjući se radnicima na grbače, hvataju što bolje karijere, umesto da svi stupe u svoju klasno borbenu organizaciju Saveza železničara, jer bi samo na taj način mogli poboljšati svoje više nego mizerne uslove rada.

Zahtevamo rešitve naših zahtev u boln. blagajni.

Že opetovano smo na sejah upravnega odbora in na skupšćinah bolniškega fonda sprejeli sklep o izplaćilu hrganarine koncem meseca, za dežurne zdravnike, za izplaćilo prejemkov za oni čas, ko gre železničar na ambulanto, a Beograd je vedno odbil vse zahteve. Dne 12. novembra 1927 se je nudił v Ljubljani glavni upravnik, kateremu smo predložili sledeče zahteve:

Glavnemu upravniku bolniškega fonda!

V imenu izvoljenih članov upravnega odbora ljubljanske oblastne uprave si usojava predložiti v rešitev sledeče utemeljene zahteve članstva, katere bazirajo na še veljavni

uredbi o zavarovanju železničarjev zoper bolezen in katere so bile že opetovano sprejete od merodajnih forumov, to je od upravnega odbora kakor tudi od oblastne skupščine.

1. Da se reorganizira računska služba bolniške blagajne v smislu sklepa oblastne skupščine od 20. februarja 1927 in upravnega odbora od 28. sept. 1926. Hranarina, babiška pomoč, dečja oprema, posmrtnina naj se izplačuje koncem meseca zajedno s plačo potom službenih jediníc in naknadno obračuna pri fondu. Zahteva je utemeljena v uredbi ter od izvršitve te zahteve zelo odvisi redno zdravljenje delavstva, ki mora danes po cel mesec v bolniškem staležu čakati na bolniško podporo.

KAKO USPEVAJO VAŠI OTROCI? Ali ste jim poskusili skuhati za zajutrek Žiko? Ali ste kupili res pravo Žiko v rdečem zavitku? Ali ste upoštevali navodila, tiskana na vrečici? Ime »ŽIKA« zadostuje. Napišite to ime v nakupovalno knjižico in dobite pravo »ŽIKO« v rdečih zavitkih.

2. Da se izplačuje delavstvu hranarino za one dneve, ko se morajo zdraviti na centralni ambulanti ter da se izposluje od uprave (generalne direkcije) odlok, da pripada delavstvu za krajše zamude časa v svrhu obiška zdravnika ali centralne ambulante plačana odsotnost.

3. Da se odlok centralne uprave glede zdravljenja v sanatorij zlasti na Golniku anulira ter naj nosi vse stroške za to zdravljenje bolniški fond, ki jih enako mora nositi za slučaj zdravljenja v bolnici. Zdravljenje na Golniku je najmanj istovetno zdravljenju v bolnici, ter se je z gornjim odlomkom kršila uredba.

4. Da se ugodni upravičenim sklopom oblastne skupščine ljubljanske od 20. febr. 1927 glede nastavitve dežurnega zdravnika v Mariboru in v Ljubljani to je v glavnih delavskih centrih, kjer je zaposleno na pr. v Mariboru okrog 3600 uslužbencev s 6500 člani ter približno isto število v Ljubljani. Za tako velike centre je že z ozirom na veliko število obratnih nezdod ne oziraje se na dejstvo, da zdravniki v nedeljah in praznikih sploh ne ordinirajo, nujno potrebno, da se dežurna služba uvede.

5. Da se vse spremembe uredbe in z pravilnika izvrše le po predhodnem obravnavanju od strani oblastnih upravnih odborov ter na podlagi predlogov teh odborov.

Ljubljana, 12. novembra 1927.

Za izvoljene člane upravnega in nadzornega odbora:

F. Jernejčič,

t. č. predsednik nadz. odbora.

J. Stanko,

t. č. podpredsednik uprav. odbora.

Ugotovitve na članke „Enotnosti“.

»Reformistični birokrati sabotirajo podružnico Maribor I.«

Ugotovljamo, da z navedenim člankom v zadnji »Enotnosti« nima odbor podružnice Maribor I nikake zveze.

Ugotovljamo, da je dobil s. Novak od tajnika centrale s. Stanka na sestanku v Ljudskem domu v soboto, dne 29. oktobra, kjer je bilo sklenjeno, da se skliče shod, naloga, da takoj obvesti s. Čanžeka, predsednika podružnice Maribor I o shodu, da v pondeljek nalepi letake.

»Železničarji so obsodili štrajkberherje.«

Na sestanku sekcije vlakospremnega osebja v Ljubljani se je dne 31. oktobra razpravljalo o zadevi s. Kovača po nalogu centrale, okrožnica št. 11 od 27. oktobra 1927, glasom katere so morale vse podružnice doposlani materijal preštudirati in sporočiti svoje mnenje centrali do 4. no-

vembra 1927. Sekcija šteje 312 članov, za predlog, da sme s. Ambrožič kot član centralnega odbora glasovati v danem položaju tudi za izključitev, je glasovalo 12 članov. Vse na vedbe glede centralne seje so nerisnične ter je s. Stanko kot tajnik centrale zadevo s. Kovača kot najprvo obravnaval.

Laž je, da se je sklenilo s. Kovača odstaviti od predsedniškega mesta, resnica pa je, da je s. Kovač do končnega razčiščenja cele zadeve odložil mesto predsednika.

Končno »Enotnosti« sporočamo, da odslej ne bomo več trtili prostora za polemiko z lažmi, ki jih prinaša, ampak se striktno držali sklepa 1. širše centralne seje od 16. junija 1927 ter šli preko vseh insinujacij, podtikanj in zavijanj.

Centralna uprava SŽJ.

„Ujedinjeni železničar“ v službi „SSJ“.

»Enotnost« od 5. nov. 1927 je prinesla sledeči poziv:

»Doselej so voditelji SŽJ še malo prikrivali, da so pod protektoratom socialpatriotske SSJ. V 21. št. »Ujedinjenega železničarja« pa, ki brani štrajkbreherstvo je na 6. strani oficijelno obvestilo Socialistične stranke, da se vrši v Celju seja njenega pokrajinskega načelnstva.

Plenarna seja SŽJ, ki bo 6. novembra t. l. bo morala ugotoviti, po sklepu katerega foruma je »Ujedinjeni železničar« postal glasilo SSJ in sklepati, če se bo še nadalje na ta način razbijalo enotnost SŽJ.

»Delavska politika« je prinesla v prihodnji številki sledečo izjavo:

Enotna fronta.

Ne loteval bi se te tragične konstatacije, vendar si ne morem kaj, da bi ne zapisal. »Enotnost« (glasilo Dekalistov), politične oblasti in direkcija državnih železnic nastopajo enotno proti »Savezu železničarjev«. Svoječasno se je denunciralo tajnika »Saveza« s. Stankota radi strokovnega govora na shodu v Rakeku, da je govoril hujskajoče z namenom rušiti red in disciplino med železničarji in da opraviča direkcijo državnih železnic. Disciplinska preiskava ni poslušala prič, ki so dokazale, da to ni res, nego ga obsodila na občutno kazen. Direkcija državnih železnic je tajnika »Saveza« s. Stankota, ki je uradnik državne železnice v Ljubljani predstavljala iz oddelka v oddelk in mu dala vedeti, da bo zletel, če se ne spokori: to je, če ne bo delal v prid kapitalizmu. Kot uradnik pa je od svojih načelnikov dobival dobre in celo odlične ocene. A kaj to. Ker ni delal za kapitalistične interese, nego kot tajnik »Saveza«, za železničarje in delavce, jim ni bil po volji. Zato so ga sedaj vrgli na cesto. Odpustili so ga iz službe, brez obtožbe, brez vsega, kar tako, recimo: iz masčevanja, ker je čutil prolet.

Tiskarski škrat nam je povzročil zadnjič neljubo pomoto. Pokrajinsko načelnstvo SSJ je sklicalo svojo sejo v Celje in vabilo je prišlo mesto v »Delavsko politiko« v politično neodvisen list »Ujedinjeni železničar«, ki je šel pri metiranju ob istem času skozi iste roke kot »Delavska politika«. Naj nam to zlasti železničarji oprostite. — Vodstvo Ljudske tiskarne.

Tudi gornji poziv »Enotnosti« je jasen dokaz, kako hoče najti kje dlako v jajcu, da bi udarila po savezu ter pripravila posamezne člane do izstopa. Kdor misli z lastno pametjo, jim itak več ne naseda.

Kaj rečete železničarji na to? Nič? Ali Vas morda še to zabava?

Železničar, član »Saveza«.

Na potu k prebujenju.

Idealno zasnovana organizacija, ki prednjači s poštenim delom, samoodlobo članov — graadi s tem trden temelj za podlago svoji bodočnosti.

Samozavestno in marljivo delo ter podrejati koristi in interese svoje splošnim, znači predpogoj za zanesljiv uspeh podvzete dela v organizaciji.

Največje važnosti za razvoj in moč organizacije je do popolnosti razvito podrobno delo vseh različnih kategorij železniške službe. Radi tega polaga naša razredna borbeno organizacija največjo važnost na izobrazbo posameznika.

Vzgoja k samozavesti in stvarnemu delu posameznika ter pojmovanje medsebojno potrebnega samozatajevanja se more vršiti le ob poljudnem medsebojnem razpravljanju, kjer naj ima vsak član sekcije priliko uveljaviti svoje nazore.

Železničarji, pred vsem v Sloveniji, imamo ustvarjene vse predpogoje za razvoj v gospodarski, kulturni in strokovni organizaciji. Vse tri panoge se izpopolnjujejo ena v drugi. Osvobodili smo se n. pr. deloma izkoriščevalcev in s težkim trudom ustanovili v največjem vrvežu in zmešnjavah svojo zadrugo.

Od početka njene ustanovitve smo pridobivali z veliko težavo posamezne člane, ker so imeli železničarji pomisleke vsled vojnih razmer, češ, kaj poštenega in obče koristnega sploh ni mogoče spraviti na noge. Ko so se pa prepričali, da je stvar dobra in koristna za vsakega posameznika ter da je le v združenih močeh odporna sila mogoča, so pričeli stalno polniti kader zadrugarjev.

Da pa med železničarji še ni razvita popolna združna zavest, je v večjem delu krivda tudi na strokovnih organizacijah, ker se vse premalo intenzivno vzgaja in goji smisel za gospodarsko podvzetnost v svoji stroki. Imamo železničarski hranilni in posojilni zavod, katerega pa še velika večina železničarjev ne pozna, kakšni svrhi služi nam železničarjem. Nekateri si predstavljajo, da je bila hranilnica zato ustanovljena, da, ako bodo svojo krvavo zasluzbene pare vlagali, imajo v slučaju nujne potrebe pomoč, kakor je to navada; kajti, kadar najnujnejše rabiš pomoči, ti niti tvoj

najboljši prijatelj ne more pomagati — pa greš iskat svoje. Bali so se, da bode železniška uprava imela kontrolo, češ, saj imajo itak preveč, ker nalagajo prihranke v hranilnico. Tudi ta bojazen je deloma že izginila. Ravno v slabih razmerah, kakršne vladajo danes med nami železničarji, se je marsikdo navadil ceniti dobro od slabega, ker praksa je najboljša šola. V bodoče bodi naša naloga, da začnemo ustvarjati iz teh drobcev, ki jih imajo navedene naše gospodarske organizacije, ustanove, ki so last vseh železničarjev in da budno skrbimo, da ostanemo vse te ustanove v delavskih rokah in služijo delavskim ciljem.

Tudi na kulturnem polju železničarji nismo zadnji. Prav za prav bi morali biti po prirodni naši službi med prvimi.

Imamo godbe, pevske zbornice, čitalnice itd., ne znamo pa pravilno ceniti poštvovalnosti teh naših kulturnih delavcev.

Kako težko je vzdrževati glasbene jednote, ker je neupoštevanje osemurnega delovnika ter do skrajnosti škodljiv »par-sistem« v živem materijalu dovedel tudi te naše trpine do onemoglosti. Kje leži zopet krivda? V desorganiziranosti in desorientaciji železničarjev.

Popolnoma zgrešeno je mnenje, če kdo misli, da naj ne bo član glasbenega društva »Zarje«, »Sloga« ali »Svobode« itd. in da se s tem masčuje napram svojem poslovavcu. Nasprotno! Zanemarja svoj lasten naraščaj, ker mesto da pošlje svojega nadarjenega otroka v prostem času k poduku godbe, ga prepusti ulici ali cesti, da se vadi pohajati.

Železničarji! Organizirajte se v razredno borbeno organizacijo in vršite svojo dolžnost kot člani, ne zanemarjate pa pri tem dela na kulturnem in gospodarskem polju. Vstvarjajte strokovne sekcije še vseh onih kategorij in strok, ki še niso v življenju in delu. Ne pustite se ovirati od nikogar. Zavedajte se svoje dolžnosti v organizaciji in tem lažja vam bo dolžnost in odgovornost v službi. Src teptanji in preganjanji se ne pridobiva z nervoznostjo, razburjenostjo in brahjalno silo, temveč z iskrenostjo in bratski ljubavi za poštenost in pravičnost. K.

Shodi, občni zbori, dopisi.

Logatec.

V nedeljo, dne 20. novembra tl. se vrši pri nas železničarski shod in sicer ob 10. uri dopoldne v prostorih gostilne Kunc. Poročal bo referent iz centrale ter vabimo vse službe, proste sodruge ter vse še neorganizirane, da pridejo polnoštevilno na shod. Ne kritikujmo samo, kadar nas nihče ne vidi, ampak pokazimo moč, da smo pripravljeni boriti se za svoje pravice. Sodrug! Vsi do zadnjega in točno na shod.

Rakek.

Pretekli mesec se je vršil občni zbor podružnice na Rakeku, ki šteje danes že nad 60 redno plačujočih članov. Dne 3. novembra se je vršil dobro obiskan železničarski sestanek, kjer nam je poročal tajnik centrale s. Stanko. Z novim letom dobimo na Rakek svojega železniškega zdravnika ter bo tako rešena ena naših davnih zahtev. V nedeljo, dne 20. novembra 1927 popoldne ob 4. uri pa se vrši na Rakeku železničarski shod, na katerega že danes vabimo vse sodruge. Zgradimo si mogočno bojno falango, ne čakajmo rešitve od drugih, ampak poprimimo za delo vsi do zadnjega, da si priborimo boljše bodočnost.

Občni zbor podružnice Saveza žel. Jugoslavije v Zidanem mostu se vrši v nedeljo 20. novembra 1927 ob 8. uri zjutraj. Vsi člani se vabijo, da se sigurno udeležijo občnega zbora. Poročal bo na občnem zboru referent iz centrale.

Trbovlje.

Odbor sklicuje v nedeljo 27. nov. 1927 ob 2. uri popoldan v gostilno Treo-Trbovlje, javni železničarski shod in ob 3. uri nato ustanovni občni zbor podružnice Trbovlje. Pridite na shod in občni zbor vsi, da pokažemo, da se ne pustimo teptati in zatirati ter vse šikane molče prenašati, ampak da bomo javno postavili naše zahteve in se za njih izpolnitev borili.

Zagreb.

4. novembra održan je sastanak u gostionu Skuštica za železničare kolodvora »Sava«. Po običaju, sastanak je bio vanredno posjećen. Pored starijih drugova i članova pridošli su opet novi drugovi, većinom još neorganizovani, koji su svi sa sastanka otišli sa uvjerenjem, da je neodložno nužno organizovati se i samo organizacijom braniti svoje teško stečeno

pravo, koje bez organizacije može samo još više propasti.

Sastanku je predsjedao drug Kmet i posle njegovog kratkog uvoda, u kojem se je najviše osvrnuo na nova ugrožavanja moralnih i materijalnih prava, razvila se je općenita rasprava u kojoj su sudjelovali: drug Gaboršek, Serezin, Sagadin, Sotlšek i Nipić. Svaki od govornika imao je na koješta da se potuži. Jedan na zakidanje dopusta, drugi na zakidanje prava na bolovanje, treći na oduzimanje bundi itd. Za kratko vrijeme desetak jadikovki i žalbi na postupak pretpostavljenih prema pojedincima ili pak prema svima ukupno. Ove jadikovke su najbolji znak, koliko se je u gaženju železničarskih prava pošlo daleko i koliko je nužno upreti sve sile, da bi se dalje propadanje spriječilo. Za to pak, nužna je jaka i brojno učvršćena organizacija. Stvarajući takovu organizaciju mi najbolje branimo naše interese. Čim je prije stvorimo, u toliko prije nastupiti će i poboljšanje.

Drug Kmet zaključio je sastanak sa apelom na sve prisutne, da živo rade na dizanju i jačanju organizacije, koji rad će nas najprije dovesti tamo kamo svi težimo: većim pravima i boljem životu.

Podsused.

4. november održavan je sastanak i za članove na pruži Vrapče — Zaprešić u Podsusedu. Sastanak je bio srednje posjećen i to s razloga, jer nije postojala praktična željeznička veza, pa su drugovi sa jedne strane pruge djelomično izostali. Pored toga sastanak je ipak posjetilo ljep broj članova, što je za prilike na tom dijelu pruge ljepi broj. Na sastanku je opširno raspravljeno o svima prilikama u kojima železničari i radnici žive i svoju službu obavljaju i riješeno je, živo i nadalje raditi na tome, da u organizaciju pridju svi željezničari na tom dijelu pruge, jer je organizacija i međusobna složnost najbolja garancija, da bi se u našoj borbi moglo imati uspjeha.

Pri koncu još je riješeno, da će se skoro vremenom sazvati ponovni sastanak, na koji će se pozvati i delegata Centrale, a koji će biti i posjećen daleko bolje.

Indjija.

21. oktobra održavala je naša podružnica konferenciju železničara sa dnevnim redom: položaj železničara i komercijalizacija železnica. Konferenciju je posjetilo preko 60 železničara, a po dnevnom redu govorio je

drug Mikec iz Ljubljane. Iako je govorio u slovenskom jeziku, ipak je bio pažljivo saslušan i za sve razumljivo.

Drug Mikec se je opširno zadržao na položaju željezničara obzirom na smanjivanje plata; produljivanje radnog vremena; oduzimanja prava na dopuste, bolovanja i osiguranja uopće; na izmjenu zakona o saobraćajnom osoblju, oduzimanje 20% veće plate za egzekutivno osoblje i ukidanje III. činovničke kategorije, a sva ta oduzimanja pravdaju se pomanjkanjem kredita ili se pak jednostavno veli »nema para«. Sa takvim izgovorima nas se je bez razlike na kategoriju i radionicu lislilo mnogih prije rata stečenih i sadanjim zakonima nam zagarantiranih prava. Da bi se došlo do para i da bi se uprava željeznicama popravila izbačena je ideja komercijalizacije t. j. postavljanje upravnog im sistema na privatno-trgovačku bazu. I mi smo za takvu komercijalizaciju i vjerujemo, da bi se takovim upravnim sistemom mnoga upropaštena para spasila i mogla privesti poboljšanju i popravci položaj bijednih željezničara. Dok mi is-

tićemo komercijalizaciju u tome pravcu, dotle ministar saobraćaja pod komercijalizacijom razumijeva stvoriti mogućnost još jače eksploatacije željezničara. Protiv takve komercijalizacije mi smo odlučno i boriti ćemo se, da se ona ustvari. Boriti ćemo se isto, da željeznice ne predju u vlasnost privatnog kapitala, koji bi željeznice i željezničare izrabljivao liš za svoju korist i tako postao još više štetan za jedne i za druge. Ove naše zahtjeve moći ćemo ostvariti samo čim jačom organizacijom, čiji redovi moraju obuhvatiti sve pruge u zemlji. Preporučuje na koncu drugovima u Indiji, da živo rade na širenju organizacije prema jugu i prema sjeveru, jer je tamo skoro još nikako nema, a dok je i tamo nema teško možemo napredovati.

Ova razlaganja druga Mikeca bila su popraćena općim odobravanjem. Nakon kraće diskusije po nekim lokalnim pitanjima konferencija je zaključena i učesnici su se razišli sa odlučnom voljom, da za organizaciju i njen napredak najživlje rade.

Še o razmerah v mariborski delavnici.

So delavci, ki rabijo sproti različni stvari in material iz drugih oddelkov, ter morajo sami iti po nje; za tak »poset« drugoga oddelka je potrebna »dozvola«; brez takšne dobiš 100 Din kazni in moraš biti zadovoljen, da ne zletiš na cesto; če se med tem časom tudi že pripravljeno železo, ki greš v pisarno po »Passierschein« zopet ohladi to je vseeno. Naš jugoslovanski patron, ki mu je ime »Sveti birokracijus« na tem ušesu nič ne sliši. Žagovina, ki ne predstavlja znatne vrednosti, je bila vedno, še pri Južni železnici na razpolago delavcem, ki so zanjo zaprosili, da so si po par vreč sami odnesli domov; ta žagovina se bo sedaj vedno licitirala. S tem denarjem bodo že lahko krili vse deficite v državni blagajni ali pa plačali dijete kakih številni komisiji. Isto je z drvami, ki odpadejo pri popravilu in demontiranju vozov; ta drva se bo poslalo nekam v Srbijo; radovedni smo, kdo se bo z njimi »pogrel«? Delavci jih ne smemo dobiti, ker to ni v nobenem zakonu zapisano, naše pravice, ki nam po zakonu o zaščiti delavcev pristojajo, se pa enostavno prezre, kot na primer obratni zaupniki. Vedno je gospoda pripravljena sprejeti po zakonu izvoljene zaupnike — ker dobro ve, da jih nimamo. Zadnji čas je že, da se te volitve tudi pri nas vendar enkrat razpišejo. Ne bomo prej mirovali, da si izvojujemo vsaj to, kar nam po za-

konih buržuazije pristojajo. Upejlati se je hotelo tudi nedeljni delovni čas od 7.—3. pop. Intervenciji našega odbora se je posrečilo, ker je bila večina delavstva proti, da ta »novost« ne stopi v veljavo; kakor se govori je cela zadeva odgodena za poletni čas, vendar je naše mnenje, da je potrebno, da so delavci kompaktno naseljeni v bližini tovarne, ter da za samske delavce obstoja posebna kuhinja, ako se hoče nedeljni delovni čas vpeljati. Mnogo delavcev Mariborske delavnice pa stanuje do 20 km od Maribora in v Mariboru stanujoči samci bi težko kje dobili ob 3. uri kosilo. In kako bi bilo s kosilom v družinah, kjer pridejo otroci ob 12. iz šole, oče pa ob 3. uri iz tovarne? Ali naj čakajo otroci gladni do treh ali naj je oče prestano in event. znova pogreto kosilo? Tretje vprašanje pa je, kako zdržati do treh popoldne z praznim želodcem pri težkem delu, ko je zabranjeno med delom jesti košček kruha. Končno pa še povemo vsem gg. »Antreiberjem« na uho, da bomo vse šikanacije delavcev prinesli v javnost, ker hočemo da se delavca kot vstvaritelja vseh materijelnih dobrin smatra za človeka in ne za brezpravnega sužnja. Še nezavednim pa ključemo: zadnji čas je, da opustite pasivo, naša moč je le v enotni razredno bojovni strokovni organizaciji. Zato vsi v Savez železničarjev Jugoslavije!

Pokret željezničara u Bosni.

Bosansko-Hercegovski drugovi o Ujedinjenju.

Referat druga Zime na pokrajinskom Kongresu 9. oktobra o. g.

Drugovi! Ova izvanredna skupština sastala se da donese jednu odluku koja je vama svima poznata, a ta je da stvori jednu trajnu zajednicu, da donese odluku o priključenju našeg saveza sa Ujedinjenim Savezom Željezničara Jugoslavije. Mogu da napomenem, da je savezna uprava mogla sama da donese odluku o prisajedinjenju na temelju rezulucije donešene na drugoj redovnoj skupštini održatoj 8. maja o. g. Kako vidite savezna uprava nije učinila na svoju ruku ništa bez vašeg znanja. Uzroci, koji su rukovodili saveznu upravu da ovo pitanje ujedinjenja pokrene u ovome vremenu najveće privredne krize i zastoja rada na svim linjama i u vremenu kada naša sela napustaju stotine i stotine familija, kojega kreću u gradove da sebi nadju zarade i kada so gradski radnici uslijed priliva radne snage sa sela dovedeni u teži položaj, jer ovi radnici svoju radnu snagu nude za još niže nadnice nego su plaćeni gradski radnici, to proletarijat, u koliko bi i mogao da zaštiti svoje ekonomske interese, to usljed svoje pocepanosti na razne saveze nije u stanju da se odupre nezaito-

kapitalističkoj klasi. Zato je potrebno, da bací pogled na željezničarski klasni pokret ove zemlje i videćemo da je razparčan na razne saveze, na nekoliko samostalnih i stoji spram jakog i moćnog neprijatelja. I, blagodareć raspaćenosti željezničarskog pokreta, kapitalistička klasa Jugoslavije iz dana u dan zakida željezničarima tekovine dugogodišnje borbe.

Gdje god se može produljuje se radno vreme, prekovremeni rad se ne plaća, zakiduju se radnicima u radionicama akordne cene, smanjuju se sporedne prinadležnosti i ne samo da se smanjivaju već se i oporezuju. Zakon o zaštiti radnika se ne poštiva, a sprovađanje Zakona o osiguranju u bolesti i nesrećnim slučajevima dovedeno je u pitanje.

Imajući pred sobom sliku ovako bednog položaja željezničara, Savez B.-H. Željezničara uvidio je potrebu ujedinjenja željezničarskog pokreta, kao jedini izlaz iz ove teške i ubitstvene situacije. Još od godine 1925. stvorena je veza između Ujedinjenog Saveza Željezničara Jugoslavije i našeg saveza — dakle pune dve godine podržavane su duhovne veze i vođeni razgovori za ujedinjenje. Sadašnja uprava saveza uočivši posljedice rasparčenosti željezničarskog pokreta došla je do zaključka, da je jedini izlaz u jedinstvenoj organizaciji željezničara Jugoslavije, i donela odluku za ujedinjenje našega saveza sa Savezom Željezničara Jugoslavije.

Drugovi, nama je poznat rad Ujedinjenog Saveza Željezničara koji danas u velikoj većini predstavlja klasni željezničarski pokret u Jugoslaviji. Zato je potrebno da mi, stupajuću u njegovu zajednicu, stavimo sebi u dužnost, da ćemo poći na rad za organizaciju za njeno jačanje u ovoj pokrajini. Vrata naše zajednice treba otvoriti svima željezničarima, da u njoj mogu da iznose svoje bolove i patnje i gledišta kako da se potraži i nađe izlaz iz ove bede i zla.

U ovakvoj zajednici koja će najbolje znati i moći da brani interese sviju pojedinaca razviti drugarsku ljubav i slogu, lojalnost i solidarnost, kako bi moglo da prodre u svokog nas, da je zajednica sve i da u njoj postizavamo sve što se postići može.

Drugovi, ja verujem da će današnja skupština prihvatiti prijedlog savezne uprave da se stupi u jedinstvenu zajednicu sa Ujedinjenim Savezom Željezničara Jugoslavije, koja će moći željezničare ove pokrajine kao i cele zemlje voditi putevima veličine i slave.

Ovaj referat druga Zime bio je primljen i pozdravljen općom akklamacijom i na celoj skupštini zapažena je radost nad ovakvim zaključkom, koji vodi dizanju i jačanju, koncentrisanju snaga i borbenosti, a time i jedino uslovljenim izgledima uspjeha u našoj teškoj i neravnoj borbi. Tek dvojica drugova iz Mostara, koji su (kako oni sami kažu) orijentirani ljevičarski, nisu sa baš mnogo oduševljenja pozdravili ovaj najmarksističniji zaključak: jer oni nisu za ujedinjenje »kad ono ne obuhvata sve željezničare«. Njima nije išlo u glavu, da se mi sa žutima i konfesionalnima i štrajkbreherskima organizacijama nikad ujediniti ne možemo; njima isto nije išlo u glavu, da se treba ujedinjavati u onim granicama u kojima je to uopće subjektivno i objektivno moguće. Dok se ovo Ujedinjenje nije izvršilo, oni su nalazili drugovima u Sarajevu jedino taj prigovor, što se ne ujedinje sa savezom u Ljubljani.

Posle ovog zaključka o Ujedinjenju treba vsi drugovi u Sarajevu i ostalim mjestima da pošu na agiln rad među željezničarima, organizirajući ih i klasnovaspitavajući ih. U tome radu treba biti naročito istrajn, jer se mora obavljati pod najtežim prilikama. Od ove istrajnosti i agilnosti najviše ovisi, da bi i koristi izvršenog Ujedinjenja postale vidne.

Postupak sa članovima u železničkoj zubnoj ambulanti.

Žale nam se članovi železničkog bolestničkog fonda u Sarajevu da se u zubnoj ambulanti toga fonda sa bolestnicima postupa kao u kakvoj policijskoj karauli. Članovi u toj ambulanti prepuštteni su samovolji lekara, koji jedan zub leče po nekoliko meseca, tako da mnogi zbog toga odustaju od lečenja uopšte. Nekorektnim ponašanjem prema članovima u toj ambulanti odlikuje se naročito jedan ženski lekar. Na tu gospođu doktoricu članovi se najviše žale. Samo jedan primer. Ovih dana došla je supruža jednog člana da popravi zub. Međutim doktorica nije htela joj vratiti legitimaciju koju joj je oduzela, izjavljujući, da je potrebno da dođe njen suprug i listu odnese na potpis železničkom lekaru. Kad je dotični član došao, nije uređovao glavni lekar, pa nije mogao ni potpisati listu. Kad je onda zahtevao da mu se vrati legitimaciju, doktorica je nije dala, zahtevajući najpre 60 dinara. Koje pravom ona traži nagradu za rad koji još uopšte nije dovršen, i to njenom kivičnom, i kojim pravom ona članu oduzima legitimaciju za vožnju, mi ne znamo i tražimo da nam na to odgovore merodavni.

Uopšte, staće u svim ambulanti železničkog humanitarnog fonda je pravo nepodnošljivo i krajnje bi vreme bilo da se ono što pre popravi kako bi članovi došli do svojih prava. Međutim ono se ne može popraviti sve dotle dok u upravu toga fonda ne dođu istinski predstavnici željezničara, koji neће raditi po šefu raznih šefova i partizana za interese pojedinaца nego za interese onih koji u taj fond najviše doprinose.

»Štrajkaši se ne primaју.«

Pod tim naslovom doneo je jedan sarajevski dnevni list ovakvu noticu:

»Јучер је Генерална Дирекција Државних Железничара издала сарајевској дирекцији наређење, којим се забрањује да се у службу приме седам железничких радника, који су недавно дигли штрајк у Х. секцији у Сплиту, за случај да затраже намештење.«

Оваквим кораком Генералне Дирекције обележени су ти радници горе него ма какав окорели злочинац. Јер против оног ко изврши крађу или убиство никаква службена установа не издаје сличне расписе као што је то сада учинила Генерална Дирекција са ових седам радника, који сигурно нису из обести већ због оскудице и шиканације хтели протестовати на начин, који је једино магућан.

Као у средњем веку кад су попови разних вера изрицали анатему на севернике, тако данас у модерном, културном и демократском двадесетом веку капиталистичка државна предузећа изричу исто такву анатему над радницима који се у својој беди осмеле рећи: О, ви власници, дајте нам за наш поштени рад достојну награду, којом ћемо моћи себе и своју породицу скромно прехранити и оденути! Железничарски радници, који хоће данас тим речима да протестују, осуђени су горе него ико други: крај својих руку и стручног знања мораће да скапају од глади, јер их неће више нико смети примити у посао.

Виде ли то и размишљају ли другови железничари о томе насилничком кораку њихове главне дирекције? Увиђају ли да је до тога могло доћи само због њихове слабе организованости? Ако виде, разумеју и увиђају, онда је крајње време да сви до једног удруженом и органзованом снагом даду отпора таквим насртајима њиховог послодавца.

У организацију, другови железничари, која ће се борити за ваша основна животна, човечанска и класна права!

Zaviračem in nenastavljenim premikcem, kretnikom itd. v vednost.

Centrala SZJ je vložila na merodajna mesta vlogo za **podelitev službene obleke** vsem onim delavcem, ki vrše službo nastavljenecv in da jim redno izplaća mesečni prispevek za vzdrževanje obleke.

Tozadevno vlogo priobćimo prihodnjič.

Centralna uprava SZJ.

Maribor III. Sekcija vlakospremnega objekta sklicuje za dne 24. novembra tl. ob 15. uri v gostilni »Pri belem zajcu«, Melska cesta 10, sestanek tega objekta, ter vabi vse službe proste sodruge, da se tega sestanka zanesljivo udeleže in tudi neorganizirane vlakospremce s seboj privedejo. Referent s. Korošec Blaž iz Ljubljane. Dnevni red bode iz posebnega vabila razviden.

Knjižnica Prosvetnega odseka Delavske zbornice v oktobru. Promet v knjižnici Prosvetnega odseka Delavske zbornice v Ljubljani, Gradišče 2, se je meseca oktobra zopet znatno dvignil. Da bo vsakdo videl, kako se dviga promet od meseca do meseca, navajamo v oklepajih številke, ki kažejo promet v septembru. Knjižnico je obiskalo 983 (709) članov; novih se je vpisalo 110 (92). Knjig se je izposodilo 1850 (1306), od teh slovenskih 1015 (774), nemških 737 (456), srbohrvaških 98 (76), leploslovnih 1636 (1192), znanstvenih 214 (114). Denarnih dohodkov je bilo 3600 (1861) Din.

KARO

nepremočljivi jesenski in zimski čevlji vseh vrst

DRAG. ROGLIČ MARIBOR, KOROŠKA C. 19

Pri osebnem nakupu tudi plačilne ugodnosti.